кваліфікаційних вимог до вчителів іноземної мови у відповідність до тих, що визначені у ЄС. Очікує на модернізацію зміст підготовки учителів іноземних мов з точки зору оптимізації поєднання теоретичної і практичної складових професійної педагогічної підготовки, посилення підготовки учителів іноземних мов до використання ІКТ та включення до змісту навчання курсів, що акцентували б європейський вимір, соціокультурні та інтеркультурні аспекти програми підготовки вчителів фаху. Майбутні учителі мають здобувати підготовку як найменше з двох іноземних мов. Доцільною є й підготовка вчителів іноземних мов, готових до викладання іншої дисципліни (предмету) шкільної навчальної програми. На жаль, залишається мрією для більшості майбутніх учителів іноземних мов стажування у країні/країнах, де розмовляють мовами, до навчання яких вони готуються, хоча можливо євроінтеграційні сподівання і кроки України колись допоможуть зняти цю проблему. Удосконалення потребує післядипломна підготовка вчителів іноземних мов, зокрема запровадження її різних форм. У цілому для успішної реалізації мовної освіти в країні, на нашу думку, безперечно важливим є проведення послідовної політики щодо сприяння багатомовності, висвітлення переваг володіння іноземними мовами, створення умов для їх ефективного навчання і вивчення.

Серйозного подальшого вивчення потребують питання удосконалення змісту навчання учителів іноземних мов, підготовка студентів до роботи із учнями різних соціальних груп та носіями різних мов, шляхи оптимального розв'язання існуючих проблем.

Література

1. Гаманюк В.А. Теорія та практика іншомовної освіти у Німеччині в контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів) : дис. доктора пед. наук : 13.00.01/ В.А. Гаманюк. – Луганськ, 2013. – 498 с.
2. Кузнецова О.Ю. Підготовка вчителів іноземної мови у Великій Британії / О.Ю.Кузнецова // Теоретичні питання освіти та виховання : зб. наук. праць. – К. : Видавничий центр КДЛУ, 2001. – Вип. 14. – С. 149-153.
3. Current Research into Language Teaching and Learning 1993–1995 / Ed. by P.Wright. – London : CILT, 1996. – 296 p.
4. Detecting and Removing Obstacles to the Mobility of Foreign Language Teachers / Final Report // A Report to the European Commission Directorate General for education & Culture / Contract No. 2005-270/001-001 S02 88EPAL. – July, 2006. – 87 p.
5. Globalisation, Modernity and Language : new Perspectives on Language in Education/ The EUNOM Report. – [Електронний ресурс] / G.Williams. – 2012. – 61 p. – Режим доступу: http://eunom.uoc.edu – Заголовок з екрана.
6. Grenfell M. Training Teachers in Practice / M.Grenfell. – Clevedon, Philadelphia, etc.: Multilingual Matters Ltd., 1998. –187 p.
7. Resolution (69)2 on an Intensified Modern Language Teaching. – Strasbourg : Council of Europe, 1969. – 17 p.
8. Resolution of the Council of Europe (87) 18 on the Threshold Level for Modern Language Learning. – Strasbourg : Council of Europe, 1987. – 36 p.
9. The Training of Teachers of a Foreign Language : Developments in Europe / A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture/revised report / Michael Kelly, Michael Grenfell, Angella Gallagher-Brett, Diana Jones, Laurence Richard, Amanda Hilmarsson-Dunn/ http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc493 en.pdf. – 89 p.

Анотація

У статті розглянуто питання організації і змісту підготовки викладачів іноземних мов у країнах Європейського Союзу. На основі порівняльного аналізу визначені заходи, реалізація яких сприятиме забезпеченню підвищення якості підготовки фахівців напряму в Україні.

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы организации и содержания подготовки учителей иностранного языка в странах Европейского Союза. На основе сравнительного анализа определены меры, реализация которых будет способствовать повышению качества подготовки таких специалистов в Украине.

Summary

The article deals with organization and content issues of foreign language teacher training process in the countries of the European Union. The recommendations for the improvement of training teachers of foreign languages in Ukraine are suggested.

Ключові слова: викладач іноземних мов, підготовка, організація, зміст, Європейський Союз.

Ключевые слова: преподаватель иностранного языка, подготовка, организация, содержание, Европейский Союз.

Key words: foreign language teacher, training, organization, content, European Union.

Подано до редакції 26.03.2013.

УДК 378.147

© 2013

Кузьміна Л.В.

ГОТОВНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ-СЛОВЕСНИКІВ ДО ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Знання мови – це не тільки атрибут культурного розвитку людини, але й умова його успішної діяльності в найрізноманітніших сферах професійної діяльності. У зв'язку з цим переглядаються цілі й завдання викладання українськомовних дисциплін, з'являються нові підходи до навчання української мови, у практику входять нові технології. Пріоритетним стає особистісно орієнтований

підхід до навчання мовних дисциплін, а від викладача-словесника залежить якість його запровадження в освітній процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми… У сучасній вітчизняній і російській педагогічній науці проблеми особистісного навчання й виховання висвітлюються в працях І.Беха, В.Кременя, О.Пєхоти, А.Плігіна, І.Прокопенка, В.Рибалки, О.Савченко, С.Сисоєвої, І.Якиманської та ін. У лінгводидактиці з'являється чимало досліджень, що сприяють формуванню професійної компетентності викладачів українськомовних дисциплін. Праці О.Горошкіної, Т.Донченко, І.Дроздової, С.Карамана, О.Любашенко, А.Нікітіної, Л.Паламар, М.Пентилюк, Т.Семеног, Л.Скуратівського, Г.Шелехової та ін. відображають вітчизняні теорію й практику запровадження особистісно орієнтованого підходу до мовної освіти, що допомагають викладачам-практикам в удосконаленні навчального процесу.

Проте недостатньо визначеними залишаються знання і вміння, що визначають готовність викладача-словесника до організації особистісно орієнтованого навчання (ООН) українськомовних дисциплін у вищій школі.

Формулювання цілей статті... Мета статті – обгрунтувати психологічні й технологічні знання, якими має володіти викладач-словесник, щоб ефективно запроваджувати особистісно орієнтований підхід у практику навчання мови.

Виклад основного матеріалу дослідження... Розглянемо більш детально основні психологічні положення, якими має володіти викладач, розробляючи ООН українського мовлення.

1. Важливою ознакою особистості є індивідуальність. В основі ООН лежить визнання індивідуальності, самобутності студента. Індивідуальність психологи визначають як неповторне поєднання психічних особливостей, що визначають соціальний образ, стиль життя й діяльність людини, що відрізняють її від інших людей. Інакше кажучи, особистість має свою Я-концепцію, неповторний спосіб мислення й поведінки [7, с. 66]. На думку В.Давидова, особистість характеризує саме внутрішня своєрідність, що виявляється в її діяльності [3, с. 58]. Вихідним пунктом концепцій ООН В.Сєрикова, І.Якиманської, А.Плігіна та ін. є не формування особистості із заданими властивостями, а створення умов для повноцінного вияву та розвитку особистісних якостей учасників освітнього процесу. З цього випливає, що всі методичні рішення мають заломлюватися через призму індивідуально-психологічних особливостей студента, забезпечуючи таким чином розвиток кожного учасника навчального процесу.

2. Навчання є необхідним чинником розвитку здібностей людини. Учені-психологи у своїх працях доводять взаємозалежність навчання, виховання й розвитку (Л.Виготський, В.Давидов, Д.Ельконін, О.Леонтьєв та ін.). Фундаментальною є ідея Л.Виготського про те, що навчання випереджає розвиток, залишаючись провідним зовнішнім процесом, і приводить у рух низку внутрішніх процесів розвитку [2, с. 334]. Цю думку підтримав С.Рубінштейн, підкреслюючи домінувальну роль навчання, яке не тільки надбудовується над розвитком, але й зумовлює його хід [8, с. 151]. За теоріями Л.Виготського, С.Рубінштейна та їхніх послідовників – В.Давидова, Д.Ельконіна, Л.Занкова, Н.Тализіної процес навчання не сам по собі безпосередньо розвиває людину, а лише тоді, коли він має діяльнісні форми. З огляду на це реалізація ООН передбачає запровадження нових технологій, спрямованих на розвиток індивідуальних здібностей тих, хто навчається.

3. Соціальна зумовленість процесу становлення особистості. Положення Л.Виготського, що особистість – поняття соціальне й вона формується в результаті соціального розвитку, усебічно розкривається в дослідженнях психологів К.Абульханової-Славської, Б.Ананьєва, В.Давидова, А.Петровського, Д.Фельдштейна та ін. У загальному вигляді розвиток особистості можна уявити як процес входження в нове соціальне середовище й інтеграції в ньому [6, с. 21]. Людина формується й розвивається не під впливом середовища, а за умови своєї активної діяльності, стаючи її суб'єктом. У зв'язку з тим, що індивід у колективі реалізує свої прагнення до співробітництва з іншими, засвоює суспільні моральні норми й перетворює їх у внутрішні регулятори поведінки, І.Якиманська наголошує на необхідності організації занять у малих групах на основі діалогу, імітаційно-рольових ігор, тренінгів навчального спілкування [9, с. 37]. Отже, розвивальна функція ООН мови не буде реалізована повною мірою, якщо навчально-виховний процес здійснюватиметься без належного соціального супроводу. Колективна форма навчання дозволяє реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці, розвинути активну діяльність (планування, рефлексію, самоконтроль і взаємоконтроль).

4. Особистість розвивається не стихійно, а через свідому діяльність. Поняття діяльності й свідомості, на думку В.Давидова, мають глибокі взаємозв'язки. Свідомість – це відтворення людиною ідеального плану своєї діяльності [3, с. 43]. Наявність свідомості переміщує діяльність на якісно новий рівень, надаючи їй рис активності й самостійності, що сприяє розвитку людини. Самостійність суб'єкта, на думку С.Рубінштейна, не вичерпується здатністю виконувати ті чи інші завдання. Вона включає більш суттєву здатність самостійно та свідомо ставити перед собою цілі, визначати напрями своєї діяльності [8, с. 637]. Відповідно до цього психолого-педагогічного положення викладач-словесник має надавати студенту змогу реалізувати суб'єктну вибірковість до змісту, виду й організаційних форм, прийомів виконання навчальних дій за власною ініціативою. Це і забезпечить формування основних структур свідомості – самоорганізації, самопізнання, самоконтролю.

5. Єдність внутрішньої та зовнішньої діяльності людини. Психологу С.Рубінштейну належить заслуга в розкритті єдності психіки й практичної діяльності: психіка, свідомість не тільки виявляються, але й формуються в

процесі зовнішньої діяльності людини [8, с. 21]. Головну роль у розвитку психологічних поглядів на походження внутрішніх мисленнєвих операцій відіграло введення в психологію поняття інтеріоризації – переходу зовнішніх процесів у внутрішні, у результаті чого вони зазнають специфічної трансформації, узагальнюються, вербалізуються і, головне, стають здатними до подальшого розвитку (Л.Виготський, П.Гальперін, О.Леонтьєв). Первинною формою діяльності психологи вважають спільне або колективне виконання. У той же час внутрішня за своєю формою діяльність, утворюючись із зовнішньої практичної діяльності, зберігає принциповий і двосторонній зв'язок із нею. Ідеї психологів про співвідношення зовнішньої та внутрішньої психічної діяльності мають суттєве значення для розуміння організації ООН.

З огляду на це вектор ООН, уважаємо, має будуватися в двох напрямах: 1) включення студента в активну колективну навчальну роботу, що сприяє постійному збагаченню суб'єктного досвіду як важливого джерела розвитку; 2) створення умов, в яких студент може обирати свій спосіб пізнання відповідно до своїх особистісних особливостей, життєвих цінностей, потреб, інтелектуальних можливостей.

Крім знань психологічних основ ООН, процес засвоєння мовлення має ґрунтуватися на технологічних знаннях викладача про нові підходи, принципи, технології навчання, прийоми контролю й мотивації тощо. Як слушно зазначає М.Пентилюк, технологічний підхід до навчання – плід майстерності й творчості викладача-словесника, це вміння реалізувати на заняттях з мови ті зміни, що відбуваються в системі освіти.

Услід за дослідницею вважаємо, що основними критеріями сучасного заняття з мови мають бути такі: творчі та розвивальні можливості заняття; запровадження сучасних технологій на заняттях, використання активних форм, методів навчання; мотивація навчальної діяльності; індивідуалізація навчання, самовираження кожного студента; системність знань студентів (повторення, узагальнення і систематизація, викладання теоретичного матеріалу логічно завершеними блоками) [4, с. 65-66].

Регулювальна роль реалізації технології навчання належить дидактичним принципам. Сучасні тенденції освітньої системи та нові підходи до навчання українськомовних дисциплін (когнітивно-комунікативний, компетентнісно-діяльнісний) вимагають доповнення традиційних принципів навчання мови новими, обґрунтованими в працях педагогів, які розробляють концепції ООН (Є.Бондаревська, О.Заболотська, С.Подмазін, С.Сисоєва, А.Хуторський, Д.Чернілевський, І.Якиманська та ін.): принцип свідомої навчально-пізнавальної активності; гнучкості; варіативності; створення пізнавальної мотивації й сприятливого емоційного клімату навчання; урахування особистих можливостей кожного студента; поєднання індивідуальних і колективних форм навчання тощо.

Відповідно до вимог Болонської системи у ВНЗ України запроваджено модульно-рейтингове навчання, що передбачає домінанту індивідуальних занять. Однак в Україні переважає аудиторна форма роботи. Тому найкращим виходом з цієї ситуації є вміння викладача поєднувати елементи технології модульного навчання з традиційними підходами до організації навчального процесу. Уже експериментально доведено доцільність і ефективність вивчення мовних курсів укрупненими частинами (Л.Головата, І.Дроздова, С.Караман, В.Михайлюк, М.Пентилюк, Т.Рукас, Л.Ткаченко та ін.). У ході такого навчання засвоєння вимагає узагальнення і повторення пройденого упродовж усього періоду навчання, яке повинно проводитися на вищому рівні синтезу й систематизації. Завдяки «стисненню» програмованого матеріалу для викладача з'являється більша можливість планувати систему різнотипних занять з використанням інтерактивних технологій.

Фронтальною технологією інтерактивного навчання є дискусія, що передбачає активну участь в обговоренні спірного питання всіх студентів. Дискусія стала об'єктом вивчення в двох аспектах: як основний метод інтерактивного навчання, що запроваджується у середній і вищій школах (О.Вербицький, Л.Пироженко, О.Пометун), та як допоміжний метод організації семінарів (А.Алексюк, С.Вітвицька та ін.). Основним призначенням цього методу є виявлення відмінностей у тлумаченні наукової проблеми і встановлення спільної думки. Важлива роль надається підготовчому етапу дискусії. Викладач має визначити проблему та окремі підпроблеми, які будуть обговорюватися на занятті; підібрати основну та додаткову літературу для доповідачів; розподілити функції й форми участі студентів в обговоренні; підготувати студентів до ролі ведучого, доповідача, опонента, рецензента, експерта, цензора та ін. Технологія проведення дискусії має декілька етапів: мотивація та оголошення проблемного питання, яке необхідно розв'язати під час дискусії; генерація ідей; критика ідей; захист ідей; прийняття рішення; оголошення результатів дискусії; рефлексія. На останньому, рефлексивному, етапі викладач може сформулювати незакінчені речення й запропонувати студентам письмово завершити їх. Наприклад, «Це рішення було прийнято тому, що…»; «На сьогоднішньому занятті для мене найбільш важливим відкриттям було…»; «Прийняте рішення дозволяє зробити висновок, що…».

Ігрові методи й технології в системі навчання мови виступають способом самостійного використання сформованих комунікативних умінь. Навчальні ігрові методи багатопланові, і кожен з них у той чи інший спосіб сприяє виробленню певних навичок. З огляду на це виокремлюють ігри-вправи (виконання кросвордів, ребусів, лінгвістичні естафети тощо), ігрові дискусії, рольові та ділові навчальні ігри. Ділова гра як складний вид інтерактивного навчання доцільно проводити на завершальному етапі засвоєння модуля. У процесі конструювання і проведення ділових навчальних ігор викладач має дотримуватися принципів, сформульованих

О.Вербицьким: проблемності, моделювання змісту й умов майбутньої професійної діяльності, спільної діяльності учасників гри, діалогічної взаємодії партнерів по грі [1, с. 133-142]. Необхідною умовою гри є проблемна ситуація. За такої умови ділова гра сприятиме розвитку теоретичного та практичного мислення, досягненню основної мети інтерактивного навчання – формування мовленнєвих умінь і навичок у спільній діяльності й діалогічному спілкуванні учасників гри.

1. Доповненням до аудиторної роботи є технологія «метод проектів». Ця інтерактивна технологія передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті самостійної діяльності студентів з обов'язковою презентацією цих результатів.

2. Ефективність методу проектів залежить від того, чи будуть реалізовані основні вимоги до його проведення, зокрема:

1) наявність завдання, що вимагає інтегрованих знань, дослідницького пошуку для його рішення (наприклад, дослідження змін в термінологічній системі української мови);

2) практична, теоретична, пізнавальна значущість результатів дослідження (наприклад, видання фахового словника; випуск газети з репортажами про зміни в словниковому складі наукової української мови; мовний сайт; комп'ютерна газета та ін.);

3) самостійна групова діяльність студентів;

4) чітка побудова змістової частини проекту (з вказівкою поетапних результатів);

5) використання дослідницьких методів, що передбачають певну послідовність дій: спільне визначення проблеми та спільних дій; висунення гіпотези та шляхи її вирішення; обговорення методів дослідження (експериментальних, статистичних, спостережень та ін.); обговорення способів оформлення кінцевих результатів; систематизація отриманих результатів; підбиття підсумків, оформлення результатів, їх презентація [5, с. 68].

Метод проектів і навчання у співробітництві мають знаходити все більшого поширення в системі мовної освіти.

Причин цьому декілька :

– необхідність навчити студентів здобувати знання самостійно та використовувати їх для вирішення нових теоретичних і практичних завдань;

– актуальність набуття комунікативних навичок і вмінь, зокрема працювати в колективі, обговорювати й приймати спільні рішення;

– значущість формування наукової діяльності студентів, умінь користуватися дослідницькими методами: збирати потрібну інформацію, факти, уміти їх аналізувати, висувати гіпотези, робити висновки тощо.

Висновки… Таким чином, особистісно орієнтований підхід до навчання мови у ВНЗ висуває до викладача вищої школи вимоги творчо застосовувати психологічні й технологічні знання для проектування власних технологій навчання, розроблення нестандартних методів і прийомів рішення педагогічних завдань, розкриття здібностей кожного учасника навчального процесу.

Подальшого дослідження потребують знання, необхідні викладачеві з метою запровадження комп'ютерних технологій у навчанні мовних дисциплін для вдосконалення навчального процесу і вищій школі.

Література

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе : контекстный подход : метод. пособие / А.А. Вербицкий. – М. : Высш. шк., 1991. – 207 с.
2. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский; [под. ред. В.В. Давыдова]. – М. : Педагогика – Пресс, 1999. – 538 с.
3. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / В.В. Давыдов. – М. : ИНТОР, 1996. – 544 с.
4. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / [за ред. М.І. Пентилюк]. – К. : Ленвіт, 2000. – 264 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под. ред. Е.С. Полат. – М. : Академия, 2000. – 270 с.
6. Петровський А.В. Проблемы развития личности с позиции социальной психологии / А.В. Петровский // Вопросы психологии. – 1984. – №4. – С. 15-29.
7. Психология и педагогика : учеб. пособие / [под ред. В.И. Жукова, Л.Г. Лаптева, А.И. Подольского, В.А. Сластенина]. – М. : Изд-во Института психотерапии, 2004. – 585 с.
8. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2002. – 720 с.
9. Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И.С. Якиманская. – М. : Сентябрь, 2000. – 109 с.

Анотація

У статті розглядаються чинники, що визначають готовність викладача до особистісно орієнтованого навчання мовлення студентів технічних ВНЗ. Аналізуються психологічні й технологічні знання, що необхідні викладачам мовних дисциплін.

Аннотация

В статье рассматриваются факторы, определяющие готовность преподавателя к личностно ориентированному обучению речи студентов технических вузов. Анализируются психологические и технологические знания, необходимые преподавателям языковых дисциплин.

Summary

The paper examines the factors that determine the teacher readiness to a personality-oriented speech learning of students at technical universities. The psychological and technological knowledge that are required for teachers of linguistic courses has been analyzed in this article.

Ключові слова: особистісно орієнтоване навчання, технології навчання, інтерактивні технології, модульна технологія.

Ключевые слова: личностно ориентированное обучение, интерактивные технологии, модульная технология.

Key words: personality-oriented learning, interactive technology, modular technology.

Подано до редакції 18.04.2013.

Рекомендовано до друку докт. пед.наук, проф.Дроздовою І.П.

УДК 372.22+371.15+004+008

© 2013

Курган К. С.

КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД СУЧАСНОЇ МЕДІАКУЛЬТУРИ В ЛІНГВОДИДАКТИЧНОМУ РОЗГЛЯДІ

Постановка проблеми у загальному вигляді... XXI століття призвело до стрімкої інформатизації суспільства. Людина, яка живе в епоху сьогодення, постійно перебуває під щільним тиском інформації, яка надходить до свідомості. У сучасної особистості немає змоги "сховатися" від подібного тиску, оскільки в наш час, на відміну ще від двадцятирічного минулого, володіння інформацією не є настільки важливим, набагато значущими є вміння адекватно опрацьовувати інформацію, виокремлюючи найістотніше чи, навпаки, непотрібне, шкідливе. Отже, для комфортного життя в умовах посиленої інформатизації, людині необхідно розвинути певну низку якостей, що дозволяють їй безпроблемно адаптуватися до сучасних умов.

Медіапростір став центральним поняттям нашого сьогодення, оскільки саме в його межах уміщено інформаційні потоки. Як і будь-яке інше комплексне утворення, медіапростір охоплює окремі категорії, що входять до його складу: інформація, масова комунікація, медіатекст і т.інше.

У свою чергу, вітчизняна педагогіка, як одна з фундаментальних наук загалом, не повинна відставати від потреб XXI століття. Таким чином, у її складі з'явилася нова галузь – медіаосвіта, спрямована на накопичення знань у медіагалузі, інформатизації і ЗМІ (Н. М. Духаніна, Г. Д. Недоходюк, Г. В. Онкович, І. А. Чемерис).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми… Становлення медіаосвіти як самостійної ланки у структурі педагогічної науки викликало гостру потребу в чіткому обгрунтуванні її понятійного аппарату.

Найбільшого поширення набули терміни: «медіакультура», «медійна культура», «інформаційна культура», «аудіовізуальна культура», «медіаграмотність», «інформаційна грамотність», «аудіовізуальна грамотність», «медіаосвіченість», «інформаційна освіченість», «комп'ютерна грамотність», «інформаційна компетентність», «медіакомпетентність», «медіаграмотність». Так, дослідниця Н.І.Гендіна, провівши аналіз різних визначень, які пов'язані з поняттям інформаційної культури, виявила, що в сучасній науці «використовується неуніфікована термінологія, найчастіше без чіткого визначення» [1, с. 21].

Інформаційна культура, розглянута дослідниками Ю.С.Інякіним та В. А. Горським як система рівнів розвитку людини, «частина загальнолюдської культури, яка являє собою сукупність стійких навичок і постійного ефективного використання інформаційних технологій у своїй професійній діяльності і буденній діяльності» [7, с. 19]. Згідно з думкою цих дослідників, модель процесу формування інформаційної культури вміщує компоненти культури особистості (знання, ціннісно-цільову орієнтацію, досвід інформаційно-пізнавальної, творчої діяльності, комунікаційні компоненти інформаційних технологій) щодо компонентів інформаційних технологій (бази даних, Інтернет, телебачення, електронна пошта).

Більш широке трактування зазначеного терміна подає Н.І.Гендіна, яка визначає інформаційну культуру особистості як одну з компонентів "загальної культури людини; сукупність інформаційного світосприйняття і системи знань, умінь, що забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимального задоволення індивідуальних інформаційних потреб з використанням як традиційних, так і нових інформаційних технологій" [1, с. 21]. Цей компонент, на нашу думку, є важливим фактором успішної професійної і непрофесійної діяльності, а також соціальної захищеності особистості в інформаційному суспільстві.

С.В.Трішина визначає інформаційну компетентність як "інтегративну якість особистості, що є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, опрацювання, трансформації і генерування інформації в особливий тип предметно-специфічних знань, які дозволяють виробляти, приймати, прогнозувати і реалізовувати